Ressenya de: “Informe de la Comisión Externa nombrada por la AVEPRO para la evaluación de la Facultad de Teología de Cataluña”

El paper de les biblioteques en les universitats i facultats eclesiàstiques

Daniel Gil Solés
Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona
Diputació 231
08007 Barcelona
dgil@bibliotecaepiscopalbcn.org
https://orcid.org/0000-0002-7283-8705

Informe de la Comisión Externa nombrada por la AVEPRO para la evaluación de la Facultad de Teología de Cataluña (FTC) [en línia]. <http://www.avepro.glauco.it/avepro/allegati/864/Informe%20evaluaci%F3n%20externa%20FTC.pdf> [Consulta: 31/01/2018]

Les universitats i facultats eclesiàstiques, tot i no formar part del sistema universitari públic i civil espanyol i català, també tenen els seus mecanismes d’avaluació i de millora de la qualitat dels ensenyaments que ofereixen. Un d’aquests mecanismes, sino el principal, és l’Agencia de la Santa para la Valoración y la Promoción de la Calidad de las Universidades y Facultades Eclesiásticas, anomenada també AVEPRO, i que té com a missió *“promover y desarrollar una cultura de calidad dentro de las instituciones académicas directamente dependientes de la Santa Sede y asegurar la validez de sus criterios de calidad a escala internacional, tal y como establece el Proceso de Bolonia”*[1]. Aquesta agència neix el mes de setembre de 2007, com a conseqüència de l’adhesió de la Santa Seu al l’Espai Bolonya, fet que tingué lloc el setembre del 2003, amb la voluntat d’aconseguir els objectius d’aquest Espai, com ara posar “énfasis en la calidad como valor intrínseco y necesario para la investigación e innovación en el ámbito universitario”[2]. A més, l’Agència segueix els criteris de qualitat i avaluació impulsats per l’ENQA (http://www.enqa.eu).

---

[1] “Misión”. En: *AVEPRO* <http://www.avepro.glauco.it/avepro/espanol/00000832_Mision.html> [Consulta: 01/02/2018]

[2] “Quiénes somos”. En: *AVEPRO* <http://www.avepro.glauco.it/avepro/espanol/00000759_Quines_somos.html> [Consulta: 01/02/2018]

És en aquest context en que AVEPRO desenvolupa les seves activitats, realitza visites a les facultats i universitats eclesiàstiques de tot el món, i elabora els seus informes de valoració. Precisament, els dies 17, 18 i 19 d'octubre de 2017, va tenir lloc la visita a la Facultat de Teologia de Catalunya (http://www.teologia-catalunya.cat/ca), de la qual se'n va extreure aquest informe que aquí ressenyem. No obstant, no es farà la ressenya completa de tot l'informe, sinó que es posarà el focus només en aquells apartats en què es parli de la Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona (http://www.bibliotecaepiscopalbcn.org), ja que funciona, també, com a biblioteca de la Facultat de Teologia de Catalunya[3]. Finalment, i com a conclusions, es faran algunes reflexions sobre el paper que juguen les biblioteques en universitats i facultats eclesiàstiques.

En primer lloc, en l'apartat de "Algo de historia" es fa referència a les instal·lacions de la Facultat, on també apareixen les de la Biblioteca. Així, [les negretes són meves] *"En este mismo edificio se encuentran todas sus dependencias, servicios y biblioteca. La Comisión AVEPRO ha podido visitar estas instalaciones, comprobando que se trata de espacios suficientes, bien dotados, en un ambiente tranquilo que favorece el estudio y el trabajo.* ***Especialmente la Biblioteca cuenta con un espacio de lectura y trabajo bien dotado, con puestos dotados de luz, enchufes para los ordenadores, sala para trabajo cooperativo, etc."*** (p. 2). En efecte: la sala de lectura, reformada l'any 2011, és segurament l'espai més emblemàtic de la Biblioteca, i també el més usat i un dels més ben valorats pels usuaris. De fet, en l'Enquesta de Satisfacció de la pròpia biblioteca de l'any 2017, l'usuari tipus *"puntua les instal·lacions i els equipaments de la Biblioteca amb una mitjana de 4,26 punts sobre 5, i que valora especialment la seva il·luminació (4,51 sobre 5)"*[4]. Es veu clarament una correlació positiva entre els resultats obtinguts en l'enquesta amb la percepció obtinguda en l'avaluació d'AVEPRO.

No obstant això, en el següent apartat, que es centra en la "Visión, misión, objetivos", tot i que es fa esment en la missió de la Facultat d'una clara vocació de desenvolupament intel·lectual, de formació permanent i de recerca en les matèries pròpies de la Facultat, en cap cas s'esmenta la Biblioteca (ni els seus recursos d'informació, ni el seu personal) com a la principal eina per assolir aquesta missió. Aquesta omissió sobta encara més quan, en l'apartat en què es fa un DAFO, es parla clarament de *"La Biblioteca Pública Episcopal del Seminario de Barcelona, que es la propia de la Facultad"* (p. 3) com una de les principals fortaleses de la Facultat. Aspecte, però, que es corregeix tot seguit, ja en l'apartat dedicat a "Investigación y publicaciones", on es destaca que *"tras las entrevistas realizadas, y la visita a la*

---

[3] La Biblioteca, de fet, no només funciona com a biblioteca de la Facultat de Teologia. També ho és d'altres Facultats i Instituts, com es pot veure a <http://bibliotecaepiscopalbcn.org/qui-som/> [Consulta: 02/02/2018]

[4] "Resultats de l'enquesta de satisfacció 2017" [en línia]. *Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona* (5 de setembre de 2017) <http://bibliotecaepiscopalbcn.org/resultats-de-lenquesta-de-satisfaccio-2017/> [Consulta: 02/02/2018]

Biblioteca, se comprueba que la Biblioteca es un factor que añade calidad a la investigación de la FTC, tanto por número de libros útiles, como por las facilidades para el uso y para la adquisición de nuevos títulos. Tiene una buena colección de libros teológicos, y ha recibido en los últimos años notables donaciones de diversos profesores. Al estar asociada al consorcio de bibliotecas de Cataluña a través de la Universitat Ramón Llull, se tiene acceso a una oferta amplia de conexiones, catálogos y préstamos interbibliotecarios. Tiene también un fondo muy rico de libros antiguos y de incunables. (...) Ofrece acceso a algunas bases de datos y revistas on-line. A los alumnos de filosofía se les ofrece el programa de gestor bibliográfico Mendeley, y a los de teología el gestor gratuito Zotero adaptado a la teología. En las conversaciones con los alumnos se observa que hay un cierto desconocimiento de estos recursos. Quizás sería conveniente hacer un esfuerzo mayor para que los conozcan y los utilicen." (p. 9)

De l'anàlisi d'aquests tres aspectes, es poden concloure dues reflexions que poden orientar sobre quin paper han i haurien de jugar les biblioteques universitàries en l'àmbit eclesiàstic. La primera reflexió que cal fer-se és que **els espais en l'àmbit de la biblioteca universitària continuen sent essencials, per no dir que imprescindibles**. En aquest sentit, oferir uns espais adients, amb suficient llum natural, punts de lectura i estudi, amb endolls i connexió a internet, i per descomptat, amb un bon fons de consulta en accés lliure, són aspectes tots ells crítics per a l'èxit d'una biblioteca en un entorn universitari eclesiàstic. La segona reflexió a la que també cal arribar **és que la biblioteca universitària és un element nuclear per a la recerca, la investigació, la innovació i la docència en el món eclesiàstic**. La Biblioteca Pública Episcopal del Seminari de Barcelona es percep, en el cas de l'informe ressenyat, con un factor d'enfortiment qualitatiu de tota la tasca que es desenvolupa a la Facultat de Teologia de Catalunya (i per extensió, també de totes les altres facultats i institucions educatives que acull l'edifici del Seminari). L'informe també introdueix alguns aspectes del món digital (bases de dades, revistes on-line, etc.), i tot i que es mencionen com a un factor positiu, val a dir que encara es troben tots ells poc desenvolupats en comparació amb la resta d'universitats del món civil. De fet, aquestes dues reflexions serien plenament vàlides, també, en un entorn universitari no eclesiàstic; la única diferència seria, naturalment, l'àmbit d'estudi. Per la resta, **la conclusió que se'n desprèn després de llegir l'informe és que són biblioteques amb els mateixos problemes, i també amb les mateixes necessitats, serveis i també amb les mateixes solucions, que les seves *germanes* del món civil**. Existeix, però, una certa peculiaritat, que es posa de manifest especialment si parlem de la Biblioteca Pública Episcopal: i és que a la seva vessant universitària, se li afegeix una no menys important vessant patrimonial i històrica. El repte de futur, per a la Biblioteca, és unir, enfortir i impulsar aquestes dues realitats que conviuen de forma harmoniosa a la Biblioteca, en paral·lel i sense descuidar-ne cap. Perquè totes dues formen part de la identitat i de la filosofia de la Biblioteca. I no en volem renunciar a cap.